

ΤΑΞΗ: Α΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ημερομηνία: Τρίτη 4 Ιανουαρίου 2022
Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΚΕΙΜΕΝΑ

ΚΕΙΜΕΝΟ 1 (ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ)

Τα έξυπνα κινητά στο σχολείο, βλάπτουν την απόδοση, την μάθηση, την συμπεριφορά των μαθητών

[Η Μαρία Χιόνη, είναι εκπαιδευτικός, MSc φυσιολογίας στην Ιατρική Σχολή Αθηνών και καθηγήτρια ιατρικής ορολογίας.]

[1] Αν δεις το πρωί όλους τους μαθητές και τις μαθήτριες που πάνε σχολείο, πάνε με τα ακουστικά στα αυτιά και τα κινητά στο χέρι. Τώρα πια εμφανίζονται συσκευές ακόμη και στα χέρια μαθητών του Δημοτικού.

[2] Τα smartphones αποσπούν την προσοχή των μαθητών ακόμα και όταν χτυπά ένας σύντομος ήχος μηνύματος. Οι μαθητές αντί να το αξιοποιούν το έξυπνο κινητό ως μέσο για να διευρύνουν τους εκπαιδευτικούς τους ορίζοντες, προτιμούν να το χρησιμοποιούν ως εργαλείο για την πρόσβασή τους στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και για να ακούν μουσική. Ο χρόνος που δαπανούν οι μαθητές στο smartphone τους κατά τη διάρκεια του σχολείου, ισοδυναμεί με μια επιπλέον ώρα μαθήματος τη μέρα.

[3] Οι περισσότεροι θα περίμεναν πως η απρόσκοπτη πρόσβαση στην πληροφορία ανά πάσα στιγμή θα βοηθούσε έναν μαθητή να αποδώσει καλύτερα στις εξετάσεις, στο διάβασμα και στις εργασίες του. Ωστόσο φαίνεται ότι οι συσκευές αυτές βλάπτουν την ικανότητα μάθησής τους [...] και μπορούν να αποβούν εις βάρος της συγκέντρωσης των μαθητών, να απορροφούν τον χρόνο τους και να τους στερούν από άλλες δραστηριότητες ή από τη μελέτη τους.

[4] Τα κινητά νέας γενιάς, αποσπούν την προσοχή των παιδιών, [...] ενώ τα ερεθίσματα που δέχονται είναι άπειρα και ο εγκέφαλος τους, αδυνατεί να τα επεξεργαστεί όλα, συγχρόνως με τα μαθήματα τους. Επίσης έχει βρεθεί ότι πιο εύκολα αποσπάται η προσοχή των μαθητών με χαμηλές επιδόσεις, από τη χρήση κινητών τηλεφώνων, ενώ οι μαθητές που καταγράφουν υψηλές επιδόσεις μπορούν να συγκεντρωθούν στο μάθημα. Μάλιστα σε μελέτες που έχουν γίνει βρέθηκε ότι όσοι πέταξαν το κινητό τους ανέβασαν τις επιδόσεις τους, ενώ οι μαθητές που έδιναν εισαγωγικές αύξησαν την απόδοσή τους.

[5] Τα παιδιά που έχουν διαρκώς μαζί τους κινητό τηλέφωνο δεν αναπτύσσουν την ικανότητα προγραμματισμού του χρόνου τους, αφού στηρίζονται στη δυνατότητα εντοπισμού τους οποιαδήποτε στιγμή. Το παιδί βιώνει έτσι έναν συνεχή έλεγχο και αισθάνεται ότι το παρακολουθούν παντού, αλλά ταυτόχρονα αναπτύσσει και εξάρτηση γιατί αντιλαμβάνεται ότι μπορεί ανά πάσα στιγμή να τηλεφωνήσει στους γονείς του για να του λύσουν οποιοδήποτε πρόβλημα. Έτσι δεν μαθαίνει να παίρνει πρωτοβουλίες, να είναι αυτόνομο και να έχει εμπιστοσύνη στον εαυτό του.

[6] Για τους γονείς το κινητό τηλέφωνο λειτουργεί τελικά ως υποκατάστατο της πραγματικής παρουσίας και του ενδιαφέροντός τους καθώς συνηθίζουν να θέτουν μέσω αυτής της μεθόδου τα συνηθή ερωτήματα: «Διάβασες;», «Έφαγες;», «Πώς πέρασες στο σχολείο;»

[7] Με βάση τα παραπάνω καταλήγουμε ότι οι πραγματικοί λόγοι, για τους οποίους οι μαθητές έχουν μαζί τους κινητά, είναι άλλοι. Ένας κύριος και πραγματικός λόγος είναι ότι τα κινητά είναι μόδα και γι' αυτό, μια και έχουν οι φίλοι τους, πρέπει να έχουν κι αυτοί. Σ' αυτό το σημείο θα πρέπει να αναλογιστούμε τις δικές μας ευθύνες, τις υποχωρήσεις που κάνουμε στο συγκεκριμένο θέμα και τις αρνητικές συνέπειες που έχουν αυτές οι υποχωρήσεις.

[8] Η τεχνολογία είναι καλή για την εξέλιξη των μαθητών, όμως είναι απαραίτητη η καθοδήγησή τους ώστε να μην τη χρησιμοποιούν λάθος. Επειδή πάρα πολλοί γονείς ανησυχούν για αυτό το θέμα, λογικά πρέπει να μιλούν από μικρά στα παιδιά τους, για τους κινδύνους που κρύβουν τα κινητά, τονίζοντας παράλληλα ότι η λελογισμένη χρήση του είναι προς το δικό τους καλό. Τα παιδιά σήμερα είναι περισσότερο ευαισθητοποιημένα σε σχέση με παλιότερες γενιές σε πολλά θέματα. Το κινητό πρέπει να χρησιμοποιείται με ορθό τρόπο από όλους όχι μόνο από τους μαθητές.

Μαρία Χιόνη, medlabnews.gr [iatrikanea](http://iatrikanea.gr), Σεπτέμβριος 2015 (ελαφρώς
διασκευασμένο κείμενο από το διαδίκτυο)

ΚΕΙΜΕΝΟ II

[Το παρακάτω ποίημα της Κικής Δημουλά ανήκει στην ποιητική συλλογή «Μεταφερθήκαμε παραπλεύρως», εκδόσεις Ίκαρος, Ιούνιος 2013]

Εν συνεχεία

Μέρες μέρες να χτυπήσει το τηλέφωνο
μήνες, χρόνια;
Δεν ηχείς.

Εκλήθη ο έμπιστός μου ωριλά
Μου έκανε ακουόγραμμα
Μια χαρά μου λέει ακούς
Τι σ' έπιασε.

Εκλήθη εν συνεχεία ξανά ο τεχνικός.
Δε χτυπάει, του είπα.

Σε ξεβίδωσε, σ' έκανε φύλλο και φτερό
καλώδια μπαταρίες
λάδωμα στη φωνή σου

εντάξει η συσκευή

η ζημιά είναι από μέσα
σ' το είπα και την άλλη φορά
θριαμβολόγησε ο ηλεκτρολόγος
έχει βλάβη η επαφή
πρέπει να σκάψω

– άσ' το
αφού είναι η επαφή
θα σκάψω εγώ
ξέρω να την θάψω
δεν είναι τίποτα, ξέρω.

Κική Δημουλά, *Εν συνεχεία*

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α

A1. Να εκθέσετε περιληπτικά σε 60-80 λέξεις τις βασικές επιπτώσεις των έξυπνων κινητών στις επιδόσεις των μαθητών, σύμφωνα με το Κείμενο Ι.

Μονάδες 10

A.2. Ποιος είναι ο βασικός ισχυρισμός της συντάκτριας στην τελευταία παράγραφο του Κειμένου Ι (μονάδες 5); Πώς οι τρόποι που επιλέγει να αναπτύξει τη συγκεκριμένη παράγραφο συμβάλλουν στην ενίσχυση αυτού του ισχυρισμού (μονάδες 5);

Μονάδες 10

A3. α) Να εντοπίσετε στην **τέταρτη παράγραφο** του Κειμένου Ι «*Τα κινητά νέας γενιάς, ... εισαγωγικές αύξησαν την απόδοσή τους*» τρεις γλωσσικές επιλογές που χρησιμεύουν στη συνοχή του λόγου ανάμεσα στις περιόδους. Ποια νοηματική σχέση αποδίδει η καθεμία από αυτές; (μονάδες 6)

β) Να αιτιολογήσετε τη χρήση των ερωτημάτων στην **έκτη παράγραφο** «*Για τους γονείς το κινητό τηλέφωνο λειτουργεί ... στο σχολείο;*» του Κειμένου Ι; (μονάδες 4)

γ) Να αντικαταστήσετε κάθε μία από τις παρακάτω, υπογραμμισμένες λέξεις του Κειμένου Ι με μία αντώνυμη. (μονάδες 5)

Μονάδες 15

...ως μέσο για να διευρύνουν τους εκπαιδευτικούς...

...οι συσκευές αυτές βλάπτουν την ικανότητα μάθησής τους...

Έτσι δεν μαθαίνει να παίρνει πρωτοβουλίες, να είναι αυτόνομο...

Η τεχνολογία είναι καλή για την εξέλιξη των μαθητών...

...η λελογισμένη χρήση του είναι προς το δικό τους καλό...

ΘΕΜΑ Β

Η συντάκτρια του Κειμένου Ι επισημαίνει τις αρνητικές συνέπειες από τη χρήση των κινητών τηλεφώνων για τους νέους. Με βάση την προσωπική σας εμπειρία, θεωρείτε ότι η χρήση του κινητού αποτελεί σημαντική πτυχή στην καθημερινότητα ενός νέου; Να αναπτύξετε τις απόψεις σας σε ένα κείμενο 350- 400 λέξεων που θα αναρτήσετε στο προσωπικό σας ιστολόγιο.

Μονάδες 30

ΘΕΜΑ Γ

- Γ1.** Να εντοπίσετε στο Κείμενο II, δύο εικόνες με τις οποίες αποδίδεται το κεντρικό θέμα του ποιήματος.

Μονάδες 10

- Γ2.** Να εντοπίσετε δύο γλωσσικές επιλογές, με τις οποίες το Κείμενο II αποκτά θεατρικό ύφος

Μονάδες 10**ΘΕΜΑ Δ**

- Δ1.** Να ερμηνεύσεις την ανάγκη του ποιητικού υποκειμένου στο Κείμενο II να αποκαταστήσει τη βλάβη που εμποδίζει την επικοινωνία της. Ποιες σκέψεις σου δημιουργούνται για την επικοινωνία σήμερα διαβάζοντας το Κείμενο II; Η απάντησή σου να εκτείνεται σε 80 – 200 λέξεις.

Μονάδες 15